

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania M. Spółki z o.o. w Z.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.
z udziałem M. S. , E. U. , D. W. , A. Z. , E. Z. , M. Z. , A. Z.
o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 29
stycznia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 9 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów
pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2018 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującą się „M.” Spółkę z o.o. w ZZ. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. z dnia 25 kwietnia 2017 r., oddalającego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. stwierdzających, że zainteresowane: M. S. , E. U. , D. W. , A. Z. , M. Z. i A. Z. , zatrudnione u odwołującej się na podstawie umów o pracę, podlegają w spornym okresie (określonym w decyzjach) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym,

wypadkowemu i chorobowemu, określających podstawy wymiaru składek oraz stwierdzających, że odwołująca się jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za ten okres.

Odwołująca się „M.” Spółka z o.o. w Z. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 kwietnia 2018 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest: art. 379 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 477¹¹ k.p.c., art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c., art. 356 § 1 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., a także naruszenie prawa materialnego, to jest art. 23¹ k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które zawarła w pytaniach: (-) czy zasada ekonomii procesowej ma pierwszeństwo przed zasadą prawdy materialnej? (-) czy sąd drugiej instancji jest obowiązany rozważyć i omówić w uzasadnieniu swojego wyroku wszystkie zarzuty apelacji odnoszące się do ustaleń faktycznych w sytuacji, gdy podziela ustalenia dokonane przez sąd pierwszej instancji i w związku z tym (-) czy wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie pociąga za sobą obowiązku przeprowadzenia przez Sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego?

Skarżąca zauważyła przy tym, powołując się na wskazane przez siebie orzeczenia Sądu Najwyższego, że zgodnie z poglądem dominującym w judykaturze, sąd odwoławczy obowiązany jest rozważyć wszystkie podniesione w apelacji zarzuty i dokonywać własnych ustaleń. Dodała, że akcentowane jest również stanowisko przeciwne, zgodnie z którym sąd odwoławczy nie musi referować prawidłowo - swoim zdaniem - dokonanych ustaleń i może poprzestać na stwierdzeniu, iż ustalenia sądu pierwszej instancji aprobuje i przyjmuje za swoje. Zdaniem skarżącej, możliwość przyjęcia za swoje ustaleń sądu pierwszej instancji przez sąd odwoławczy powinna być jednak powiązana z obowiązkiem szczegółowego uzasadnienia takiego stanowiska.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada również przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej

subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Pierwsze ze sformułowanych przez skarżącą pytań, nazwanych przez nią istotnym zagadnieniem prawnym nie określa bowiem przepisu prawa, na tle którego się ujawnił się przedstawiony w nim problem. Nie sposób natomiast prawidłowo skonstruować istotnego zagadnienia prawnego bez odniesienia go do konkretnej regulacji prawa materialnego lub procesowego. Każda z przesłanek przedsądu wymieniona w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. musi bowiem dotyczyć treści przepisów, które były (powinny być) zastosowane w sprawie. Konieczne wymaganie konstrukcyjne skargi jest zatem spełnione tylko wówczas, gdy jej autor wskaże, którego przepisu (przepisów) prawa dotyczy jego twierdzenie o występowaniu w sprawie deklarowanej przesłanki przedsądu.

Z kolei pozostałe sformułowane przez skarżącą pytania nie mogą być uznane za istotne zagadnienia prawne z tej przyczyny, że wykładnia art. 378 § 1 k.p.c. była wielokrotnie przedmiotem rozważań w orzecznictwie Sądu Najwyższego i ma ugruntowany charakter.

Wypada więc jedynie przypomnieć, że sformułowania zawarte w art. 378 § 1 k.p.c. oznaczają, iż sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę merytorycznie w

granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadzi lub ponawia dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w pierwszej instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, będąc ewentualnie związany oceną prawną lub uchwałą Sądu Najwyższego, stosuje przepisy regulujące postępowanie apelacyjne, a gdy brak takich przepisów, przepisy dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji, kontroluje prawidłowość postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostaje związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, bierze pod uwagę z urzędu nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania, nie wykraczając poza wniosek zawarty w apelacji i nie narusza zakazu *reformationis in peius* (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 r., II PK 290/17, LEX nr 2616203). Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika przy tym konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. w szczególności uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6, poz. 55; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 października 2018 r., I CSK 608/17, LEX nr 2561619; z dnia 22 sierpnia 2018 r., III UK 119/17, LEX nr 2542602; z dnia 11 kwietnia 2018 r., II PK 20/17, LEX nr 2509624; z dnia 4 kwietnia 2018 r., V CSK 266/17, LEX nr 2522952 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 marca 2018 r., II PK 120/17, LEX nr 2488061; z dnia 9 grudnia 2015 r., II CSK 265/15, LEX nr 2148629). Jeżeli sąd drugiej instancji przyjmuje odmienne rozstrzygnięcie niż sąd pierwszej instancji, oparte na innej podstawie faktycznej, powinien dokonać własnych stanowczych ustaleń faktycznych, jasnych i kategorycznych, które pozwalałyby na ocenę czy zmiana ta była usprawiedliwiona. Natomiast w przypadku wyroku oddalającego apelację konieczne jest wyraźne zaznaczenie, że sąd drugiej instancji podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, dokonaną przez ten sąd ocenę dowodów oraz ocenę materialnoprawną roszczenia (por. powołaną wcześniej

uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6, oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2011 r., II UK 106/11, LEX nr 1130389; z dnia 8 września 2015 r., I UK 431/14, LEX nr 1797085 i z dnia 22 listopada 2017 r., II UK 556/16, LEX nr 2434452).

Lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje, że Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne oraz ich ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy, a także szczegółowo odniósł się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji przez skarżącą, a zatem respektował przedstawioną wyżej wykładnię art. 378 § 1 k.p.c.

Końcowo wypada też zauważyć, że identycznie skonstruowane skargi kasacyjne skarżącej były już oceniane przez Sąd Najwyższy, który postanowieniami z dnia 9 października 2019 r., III UK 24/19 oraz z dnia 17 października 2019 r., III UK 419/18 (dotychczas niepublikowanymi) odmówił przyjęcia tych skarg do rozpoznania.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w prawie opłat za czynności radców prawnych Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.